

Syntax klasické řečtiny
Pracovní sešit

MH

Tento text je primárně zamýšlen jako podklad pro přímou výuku (tedy práci v hodinách) předmětu Řecká syntax I a II, nikoli jako autonomní a komplexní studijní materiál.

Obsah

Propozice obsahové oznamovací	1
Propozice obsahové žadací	3
Věty vztažné	5
Propozice příslovečné příčinné a důvodové	9
Propozice příslovečné účelové	11
Propozice příslovečné účinkové	13
Propozice příslovečné podmínkové a přípustkové	15
Propozice příslovečné časové	17
Propozice příslovečné způsobové – srovnávací	19

Použitá literatura

BORNEMANN, E., RISCH, E. *Griechische Grammatik*. Frankfurt am Main, 1978².

GREPL, M., KARLÍK, P. *Skladba češtiny*. Votobia, 1998.

HUMBERT, J. *Syntaxe grecque*. Paris, 1960.

MENGE, H., THIERFELDER, A., WIESNER, J. *Repetitorium der griechischen Syntax*. Darmstadt, 1999¹⁰.

NIEDERLE, J., NIEDERLE, V., VARCL, L. *Mluvnice jazyka řeckého*. Praha, 1993.

Po predikátech ze sémantické skupiny:

- **verba dicendi** (λέγω, φημί, διαλέγομαι, ἀποκρίνομαι, ὁμολογῶ, ἀγορεύω, ἀγγέλλω, γράφω)
 - vedlejší věta se spoj. ὅτι, ὡς (zápor οὐκ)
 - Λέγει ὅτι οἱ φίλοι ἔρχονται.
 - Λέγει ὅτι αὐτὸς οὐκ ἔρχεται.
 - polovětná konstrukce ak. (resp. nom.) s inf.
 - Λέγει τοὺς φίλους ἔρχεσθαι.
 - Λέγει αὐτὸς οὐκ ἔρχεσθαι.
 - Ἄλκαϊος λέγεται Λέσβῳ τῇ νήσῳ μεγίστην δόξαν περιποιῆσαι.
 - **verba putandi** (νομίζω, οἶμαι, ἠγοῦμαι, φαίνεται a pod.)
 - vedlejší věta se spoj. ὅτι, ὡς (zápor οὐκ)
 - Νομίζω ὅτι ὁ φίλος σοφός ἐστιν.
 - Νομίζω ὅτι ἐγὼ σοφὸς οὐκ εἰμι.
 - polovětná konstrukce ak. (resp. nom.) s inf.
 - Νομίζω τὸν φίλον σοφὸν εἶναι.
 - Νομίζω σοφὸς οὐκ εἶναι.
 - Οἱ Φοίνικες νομίζονται εὐρεῖν τὰ γράμματα.
 - **verba sciendi** (γινώσκω, οἶδα, πυνθάνομαι, διδάσκω, ἐπίσταμαι, μέμνημαι, φανερόν ἐστι, δῆλόν ἐστι)
 - vedlejší věta se spoj. ὅτι, ὡς (zápor οὐκ)
 - Οἶδα ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγει.
 - Δῆλόν ἐστι ὅτι τὴν ἀλήθειαν οὐ λέγει.
 - polovětná konstrukce ptc. (ak., resp. nom.)
 - Οἶδα αὐτὸν τὴν ἀλήθειαν λέγοντα.
 - Δῆλός ἐστι τὴν ἀλήθειαν οὐ λέγων.
 - **verba sentiendi** (αἰσθάνομαι, ὀρῶ, βλέπω, ἀκούω, πυνθάνομαι, μανθάνω atd.)
 - vedlejší věta se spoj. ὅτι, ὡς (zápor οὐκ)
 - Ἀκούω ὅτι ὁ πατὴρ λέγει ταῦτα.
 - polovětná konstrukce ptc. (ak., gen., resp. nom.)
 - Ἀκούω τοῦ πατρὸς ταῦτα λέγοντος.
 - Ἀκούω τὸν πατέρα ταῦτα λέγοντα.
 - (ale: Ἀκούω τὸν πατέρα ταῦτα λέγειν.)
 - **verba affectuum** (χαίρω, λυποῦμαι, ἠδομαι, ἀγαπῶ, ἄχθομαι, ἀλγῶ, αἰσχύνομαι, μεταμελοῦμαι, μεταμέλει μοι)
 - vedlejší věta se spoj. ὅτι, εἰ (zápor οὐκ)
 - Χαίρω ὅτι οἱ φίλοι μετ' ἐμοῦ διαλέγονται.
 - Χαίρω εἰ σὲ ὀρω.
 - polovětná konstrukce ptc. (ak., dat., resp. nom.)
 - Χαίρω τοῖς φίλοις μετ' ἐμοῦ διαλεγόμενοις.
 - Χαίρω σὲ ὀρών.
- V polovětných konstrukcích musí zůstat zachován příp. příznak ireality nebo potenciality ἄν
- Οἶδα ὅτι ταῦτα οὐκ ἔλεγες ἄν, εἰ μὴ ἤθελες.
 - Οἶδα σὲ ταῦτα οὐ λέγοντα ἄν, εἰ μὴ ἤθελες.
 - Λέγει ὅτι ἤλθε ἄν, εἰ μὴ ἐνόσει.
 - Λέγει ἐλθεῖν ἄν, εἰ μὴ ἐνόσει.

- (1) Κῦρος μεταπεμψάμενος τοὺς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὺς εἶπεν, ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα εἰς Βαβυλῶνα.
- (2) Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ.
- (3) Δέδεικται, ὅτι θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα.
- (4) Συνένσεις ἦσθετο ὅτι το Μένωνος στρατεύμα ἤδη ἐν Κιλικίᾳ ἦν/εἶη.
- (5) Ἀπεκρίνατο, ὅτι πρόσθεν ἂν ἀποθάνοιεν ἢ τὰ ὄπλα παραδοίησαν.
- (6) Οἱ Ἀθηναῖοι Θεμιστοκλέους γνώμη τοὺς Λακεδαιμονίους ταῦτ' εἰπόντας, ἀποκρινάμενοι, ὅτι πέμψουσιν ὡς αὐτοὺς πρέσβεις περὶ ὧν λέγουσιν, εὐθὺς ἀπήλλαξαν.
- (7) Κηφισόδωρος ἔλεγεν, ὅτι οὐδεὶς οὐσίαν, ἣν αὐτὸς ἐκτήσατο, κατέφαγεν, ἣν δὲ παρ' ἄλλου παρέλαβεν.
- (8) Θεμιστοκλῆς χωρίον πωλῆσαι βουλόμενος ἐκέλευσε κηρῦξαι, ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει (ἔχοι).
- (9) Δῆλον ἦν, ὅτι οἱ ἐν Θερμοπύλαις Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἂν ἠττήθησαν ὑπὸ τῶν Περσῶν, εἰ μὴ ἐκυκλώθησαν.
- (10) Τῶν στρατιωτῶν ἤδη εἰς τὰ τεῖχη ἀναβάντων ἐξήγγειλέ τις Ξενοφῶντι ὅτι, εἰ εἴσεισι (ἐὰν εἰσέλθῃ) συλληφθήσεται καὶ Φαρναβάζω παραδοθήσεται.
- (11) Εὐ ἴστε, ὅτι οὐκ ἂν ἐτόλμησα εἰπεῖν, εἰ μὴ ἔγνων τοὺς ἔμοῦς λόγους συνοίσειν τῷ κοινῷ.
- (12) Περικλεῖ διαβεβηκότι ἤδη εἰς Εὐβοίαν, ἡ ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων, ἠγγέλθη, ὅτι καὶ Μέγαρα ἀφέστηκε καὶ Πελοποννήσιοι μέλλουσιν ἐσβαλεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ οἱ φρουροὶ Ἀθηναίων διεφθαρμένοι εἰσὶν ὑπὸ Μεγαρέων.
- (13) Δημάδης, ρήτωρ τις Ἀθηναῖος, ἐρωτηθεὶς, τίς γεγόνοι διδάσκαλος αὐτοῦ, ἀπεκρίνατο ὅτι Τὸ Ἀθήνησι βῆμα, ἐμφαίνων, ὅτι ἡ διὰ πραγμάτων ἐμπειρία κρείττων ἐστὶ πάσης σοφιστικῆς διδασκαλίας.
- (14) Ὡς Ἀχιλλεῖ ἐξῆν ἂν σωθῆναι, εἰ μὴ ἐτιμωρήσατο τὸν Πατρόκλου θάνατον, δῆλον ἐξ ὧν λέγει Θέτις, ἡ μήτηρ αὐτοῦ.
- (15) Οἱ Βαβυλώνιοι ἐπεὶ ἔμαθον προδεδομένοι (ὅτι προῦδέδοντο), ἀντέχοντες ἐπαύσαντο οἰόμενοι τῶν Περσῶν οὐκέτι κρατήσιν, οὐδ' εἰ ἀνδρειότατα μάχονται· συνέβη δὲ τὴν Βαβυλῶνα τὸ δεῦτερον ἀλῶναι.
- (16) Πλάτων ἰδὼν τοὺς Ἀκραγαντίνους οἰκομοῦντας πολυτελῶς καὶ τρυφερῶς δειπνοῦντας εἶπε τοὺς Ἀκραγαντίνους οἰκοδομεῖν μὲν ὡς αἰεὶ βιωσομένους, δειπνεῖν δὲ ὡς αὔριον τελευτήσοντας.
- (17) Τὰς μελίττας ὀρώμεν ἐφ' ἅπαντα μὲν τὰ ἄνθη καθιζανούσας, ἀφ' ἐκάστου δὲ τὰ βέλτιστα λαμβανούσας.
- (18) Οἱ Σκύθιοι, οἱ ἔφθασαν Δαρεῖον εἰς τὸν Ἰστρον ἀφικόμενοι, παρεκελεύσαντο τοῖς Ἴωσι λῦσαι τὴν γέφυραν.
- (19) Ἀλέξανδρος Ἀριστοτέλη διὰ παντὸς τοῖ βίου φιλῶν τε καὶ θεραπεύων διετελεῖ.
- (20) Οὐχ ἡμῖν μόνοις γεγονότες δῆλοί ἐσμεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλησίον, ἵνα βοήθειά τις γίγνηται αὐτοῖς ἀφ' ἡμῶν καὶ ὠφέλεια.

- (14) Τοῖς μὲν ἀνθρώποις προσήκει ἡδικημένοις συγγνώμην, θηρίων δ' ἔστι δηχθέντα ἀντιδάκνειν καὶ ἡδικημένα ἀνταδικεῖν.
- (15) Κῦρος ἐδεδοίκει, μὴ ἐν τῷ κρατῆρι φάρμακα οἴνω μεμειγμένα εἶη.
- (16) Οὐ τοῦτο δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω, ὅτι δῶ ἐκάστῳ τῶν φίλων, ἀλλ' μὴ οὐκ ἔχω ἱκανούς, οἷς δῶ.
- (17) Κῦρος τῶν παρ' αὐτῷ βαρβάρων ἐπεμελεῖτο, ὅπως πολεμεῖν τε ἱκανοὶ εἴησαν καὶ εὐνοϊκῶς ἔχοιεν αὐτῷ.

Zvláštnosti v připojení vztažných vět

- **Přesmyknutí vztahového jména**

*Παραγγέλλει τῷ Ἀριστίππῳ ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν ὃ εἶχε στράτευμα.
Μήτε αἰεὶ μήτε εἰς πάντας ἀποφαίνου, ἣν γνώμην ἔχεις.*

- **Připodobení relativa (attractio/assimilatio relativi)**

*Μέμνησθε τοῦ ὅρκου, οὗ ὁμωμόκατε.
Πιστεύσομεν τῷ ἡγεμόνι, ᾧ ἂν Κῦρος δῶ.
Μεταδίδου τοῖς ἄλλοις ὧν ἔχεις.
Οἱ χρησμοδοὶ ἴσασιν οὐδὲν ὧν λέγουσιν.*

- **Přesmyknutí vzt. jména + připodobení relativa**

*Τούτους ἐποίει ἄρχοντας ἧς κατεστρέφετο χώρας.
Ἐμμένετε ᾧ ὁμωμόκατε ὅρκῳ.*

- **Připodobení vzt. jména (attractio/assimilatio inversa)**

*Ἀνεῖλεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων θεοῖς, οἷς ἔδει θύειν.
Τὴν οὐσίαν, ἣν κατέλιπε τῷ νιεῖ, οὐκ ὀλίγη ἦν.*

- **Souřadně spojené vztažné věty**

*Ἀριαῖος, ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν βασιλέα καθιστάναι καὶ (sc. ᾧ) ἐδώκαμεν καὶ (sc. παρ' οὗ) ἐλάβομεν πιστά, ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν πειράται.
Ποῦ δὴ ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀνήρ, ὃς συνεθήρα ἡμῶν καὶ σὺ μάλα ἐθαύμαζες αὐτόν;*

Slovesný způsob ve vtažných větách

Μὴ εἴπητε περὶ τοῦ πράγματος

- ὃ (οὐκ) ἐγένετο
- ὃ (οὐκ) ἂν γένοιτο
- ὃ (μὴ) γένοιτο
- ὃ (οὐ) γενήσεται
- ὃ (οὐκ) ἂν ἐγένετο
- ὃ (μήποτε) πράζωμεν
- ὃ (μὴ) πράττετε

Věty vztažné zastupující věty příslovečné

- **úcelové**

*Ἡγεμόνα αἰτήσωμεν Κῦρον, ὅστις ἡμᾶς ἀπάξει.
Ὁ δῆμος τριάκοντα ἄνδρας εἴλετο, οἱ τοὺς πατρίους νόμους συγγράψουσιν.*

- **důvodové**

Εὐηθέστατος εἶ, ὃς γε οὐδὲ πρόβατα οὐδὲ ποιμένα γινώσκεις.

- **účinkové**

*Δέομαι ἄλλου τινὸς λόγου, ὃς με πείσει.
Οὐδεὶς οὕτω ἀνόητος ἐστιν, ὅστις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἰρεῖται.*

- **podmínkové**

*Ἄ μὴ οἶδα, οὐδὲ οἶομαι εἰδέναι.
Τῷ ἀνδρὶ, ὃν ἂν ἔλησθε, πείσομαι.
Ἐγὼ μὲν ἂν ὀκνοῖην εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, ἃ ἡμῶν Κῦρος δοίη.*

*Οἱ παῖδες ὑμῶν, ὅσοι ἐνθάδε ἦσαν, ὑπὸ τούτων τῶν ἐχθρῶν ἂν ὑβρίζοντο.
Κῦρος οὐς ἴδοι εὐτάκτως ἰόντας ἐπήνει.
"Οπου ἂν ὤμεν, ὑμῶν μεμνήμεθα.*

- (1) Ἄνθρωπος δίκαιός ἐστιν, ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται.
- (2) Ἔστιν οἱ αὐτῶν ἐπιτρώσκοντο.
- (3) Ἦλθε Γύλιππος στρατιᾶν ἔχων ἀπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων ἔστιν ὧν.
- (4) Ἔστιν οἷς μείζω καὶ πλείω καλὰ ὑπάρχει ἢ ἡμῖν.
- (5) Ἔστιν οὐς ἀνθρώπους τεθαύμακας ἐπὶ σοφίᾳ.
- (6) Ἔστιν ἀφ' ὧν χωρίων ὀπλίτας εἶχον.
- (7) Οἱ πρόγονοι περὶ τῆς ἐλευθερίας οὐδένα κίνδυνον ὄντιν' οὐχ ὑπέμειναν.
- (8) Ἡ κατὰ Σωκράτους γραφή τοιάδε τις ἦν· ἀδικεῖ Σωκράτης, οὐς ἡ πόλις νομίζει θεοὺς οὐ νομίζων.
- (9) Ἐξ ὧν διατριβῶν αὐτός τε ἐπιδώσεις καὶ ἄλλοις βελτίων εἶναι δόξεις, ἐπὶ ταύταις ἦδου.
- (10) Ἡριππίδας ἐπορεύετο σὺν ἧ εἶχε δυνάμει.
- (11) Οἱ φιλάργυροι οὐ χρῶνται τοῖς χρήμασιν, οἷς κέκτηνται.
- (12) Εὐρυβιάδης ἀπώχετο φεύγων (σὺν) ταῖς ναυσὶν αἷς εἶχεν.
- (13) Οὐδεὶς ὅστις οὐχ ἠδέως σύνεστιν οἷς μάλιστα φιλεῖ ἐταίροις.
- (14) Ἐμμένομεν οἷς ὠμολογήσαμεν δικαίους οὖσιν.
- (15) Οἱ σοφισταὶ φανερώς ἐπέδειξαν ῥᾶδιον ὄν ψευδῆ λόγον μηχανᾶσθαι περὶ ὅτου ἂν τις προδη-
ται.
- (16) Οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐξ οὗ τὴν κατὰ θάλασσαν ἡγεμονίαν ἔσχον, οὐκέτι ἐχρῶντο οἷς παρὰ τῶν
προγόνων παρέλαβαν νόμοις οὐδὲ διέμενον ἐν οἷς πρότερον εἶχον ἔθεσιν.
- (17) Οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Σικελίᾳ μνήμα ἔστησαν τροπῆς, ἧς οἱ Τυρρηνοὶ ἐποίησαντο τοῦ πεζοῦ
τῶν πολεμίων.
- (18) Φυλάττου ἐκείνους τοὺς ἄνδρας, οἱ τοὺς φίλους ἀπόντας διαβάλλουσι καὶ πάντες οἱ χρηστοὶ
ἐχθροὶ εἰσιν (αὐτοῖς).
- (19) Θαυμάζομεν Φαβρίκιον, ὅς τὸ Πύρρου χρυσίον ἀπεώσατο καὶ ἐλπίδες κέρδους ἀπὸ χρηστό-
τητος (αὐτὸν) οὐκ ἀπήγαγον.
- (20) Ἀπέθανον ἐπτὰ γενναῖα τέκνα, οὐς Ἄδραστος ἤγαγεν.
- (21) Τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, οἱ ὥρμουν ἐν τῇ Μαλέᾳ.
- (22) Οἱ Σκύθαι τοῖς βασιλεῦσιν εἰς τοὺς τάφους ἐνετίθεσαν, ἃ αὐτοῖς ἐν τῷ βίῳ φίλτατα καὶ ἠδι-
στα ἦν.
- (23) Ἡρακλῆς ἐν Ὀλυμπίᾳ φυτεῦσαι λέγεται τὴν ἐλαίαν, ἀφ' ἧς οἱ στέφανοι τοῖς ἀθληταῖς ἐδί-
δοντο.
- (24) Σωκράτης ἐπεὶ τὸ κώνειον ἐμελλε πίεσθαι, τῶν ἀμφὶ Κρίτωνα ἐρομένων αὐτόν, τίνα τρόπον
ταφῆναι θέλει, ἀπεκρίνατο· ὅπως ἂν ὑμῖν ἢ ῥᾶστον.
- (25) Οὐδεὶς ἐστιν, ὅστις οὐχ ὁμολογεῖ (οὐκ ἂν ὁμολογοίῃ) τὴν ψυχὴν ἡγεμονικωτέραν τοῦ σώμα-
τος πεφυκέναι καὶ πλείονος ἀξίαν.
- (26) Ἐν παντὶ πράγματι οἱ ἄνθρωποι τούτοις μάλιστα ἐθέλουσι πείθεσθαι, οὐς ἂν ἡγῶνται βελ-
τίστους εἶναι· καὶ γὰρ ἐν νόσῳ, ὃν ἂν ἡγῶνται ἰατρικώτατον εἶναι, τούτῳ μάλιστα πείθον-
ται.
- (27) Ὅπου ἂν οἱ νόμοι μὴ ἰσχύωσιν, ἐνταῦθα πάντα λέλυται καὶ συγκέχυται καὶ ἡ πόλις γίγνε-
ται τῶν κακίστων καὶ ἀναιδεστάτων.
- (28) Ἐν τῇ πόλει χρηρὴ διδασκάλους εἶναι ἀρετῆς, οἵτινες τὰ δίκαια δείξουσι καὶ διδάσκουσι καὶ
τοὺς νέους ἐδιοῦσι ταῦτα ποιεῖν.
- (29) Ἡ τῶν Ῥωμαίων σύγκλητος πρὸς Ἀννίβαν τὴν Ζάκυνθον πολιορκοῦντα πρέσβεις ἐπεμψεν,
οἱ αὐτόν πρῶτον μὲν τῶν συγκειμένων ὑπομνήσουσιν, ἐὰν δὲ μὴ πεισθῆ, εἰς Καρχηδόνα
πλευσοῦνται.
- (30) Σεμίραμις κατασκευάσασα ἑαυτῇ τάφον ἐπέγραψεν, ὅστις ἂν χρημάτων δεηθῆ βασιλεὺς,
διελόντα τὸ μνημεῖον, ὅσα βούλεται, λαβεῖν.

- (31) Ἐν τούτοις, ἃ ἂν φρόνιμοι γενώμεθα, ποιήσομεν, ὅ τι ἂν βουλώμεθα, καὶ ἅπαντες ἡμῖν ἐπιτρέψουσιν.
- (32) Ἐπεὶ οἱ Ἀθηναῖοι συνθήκας ἐποίησαντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐφ' ὧτε τὰ μακρὰ τεῖχη καθελεῖν καὶ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν, Λύσανδρος συνεβούλευσεν αὐτοῖς χειροτονῆσαι τριάκοντα πολίτας, οἳ ἡγήσονται τῆς πολιτείας καὶ πάντα τὰ κοινὰ διοικήσουσιν.
- (33) Τοιαύτην ἔξομεν τὴν εἰρήνην, οἷανπερ ἂν τοῦ πολέμου ποιησώμεθα τὴν κατάλυσιν.
- (34) Τίς ὑμῶν οὕτως εὐήθης ἐστίν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἦξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν;

Větné konstrukce

- vedlejší věty se spojkami: ὅτι, ὡς, διότι, ἐπεὶ, εἰ, ἐπειδή, ἐπεὶπερ, ὅτε, ὁπότε, ζάπορ οὐκ, s indikativem, příp. ind. s ἄν

Ἀριαῖος ἐφ' ἀμάξης ἐπορεύετο, διότι ἐτέτρωτο.

Πρόξενος καὶ Μένων ἐπεὶπερ ἡμέτεροι στρατηγοὶ εἰσιν, πέμψατε αὐτοὺς δεῦρο.

Χαλεπὰ τὰ παρόντα, ὁπότε ἀνδρῶν τοιούτων στερόμεθα.

Δέομαί σου παραμεῖναι ἡμῖν, ὡς ἐγὼ οὐδενὸς ἄν ἥδιον ἀκούσαιμι.

Οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, ὅτι Κῦρος οὔτε ἄλλον πέμπει οὔτε αὐτὸς φαίνοιο.

Polovětné konstrukce

- participium spojitě (coniunctum) i nespojitě (absolutum) často se spojkami ὡς, ὥσπερ, ἅτε, οἷα

Οἱ ἄνθρωποι ἀποδνήσκουσιν ἅτε θνητοὶ ὄντες.

Κῦρος τὴν πόλιν τοῖς στρατιώταις διαρπάσαι ἐπέτραψεν ὡς πολεμίαν οὔσαν.

Ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ Ἀρταξέρξη.

Οἱ Θάσιοι οἷα ὑπὸ Ἰσταιοῦ πολιορκηθέντες ναῦς ἐναυπηγοῦντο.

Ἐγὼ ἐρῶ ὡς εὖ ἐπιστάμενος.

Ἄτε θεωμένων τῶν ἐταίρων πολλὴ φιλονικία ἐγίγνετο.

- infinitiv se členem po předložkách: διὰ + ak., ἐπί + dat., ἐκ + gen.

Πολλὰ ὑπισχνῆ νῦν διὰ τὸ ἐν τοιούτῳ εἶναι.

Σωκράτης ἐθαυμάζετο ἐπὶ τῷ εὐθύμως τε καὶ εὐκόλως ζῆν.

Τοῦτο ἐποίει ὁ Κλέαρχος ἐκ τοῦ χαλεπὸς εἶναι.

- (1) Τὸν θάνατον δεδίασιν ὡς εὖ εἰδότες ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστί.
- (2) Οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς στρατηγοὺς ἐζημίωσαν, ὡς δώροις πεισθέντες ἀποχωρήσειαν.
- (3) Ἄρα τὸ ὄσιον, ὅτι ὄσιόν ἐστι, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ, ὅτι φιλεῖται, ὄσιόν ἐστι;
- (4) Παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις λαμβάνειν ἄνδρας Πελοποννησίου ὡς ἐπιβουλευόντος Τισσαφέρνου ταῖς πόλεσι.
- (5) Ἡ ἀρετὴ πανταχοῦ πάρεστι διὰ τὸ εἶναι ἀθάνατος.
- (6) Οἱ πολέμιοι τὸ φρούριον παρέδοσαν, ὅτι τὰ σιτία ἐπελελοίπει.
- (7) Οἱ στρατιῶται ἠθύμῃσαν, ὅτι οὐδαμοῦ σωτηρία φαίνοιο.
- (8) Ἀλέξανδρος ἐνέπρησε τὰ ἐν Περσεπόλει βασιλεία, ὅτι καὶ οἱ Πέρσαι τὰ τῶν Ἑλλήνων ἱερὰ καὶ πόλεις πυρὶ καὶ σιδήρῳ διεπόρθησαν.
- (9) Οὐ χρὴ θαυμάζειν, ὅτι (εἰ) ἡγεμονία, καίπερ αἰτία οὔσα πλείστων κακῶν, καὶ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις σφόδρα καλὸν ἐφαίνετο.
- (10) Μικρολόγος ἐστὶν ὁ ἀχθόμενος, εἰ ἄλλοι μᾶλλον εὐτυχοῦσιν ἢ αὐτός.
- (11) Δημῶναξ πρὸς τοὺς κατηγορήσαντας αὐτοῦ, ὅτι οὐδέποτε ἔδυε τοῖς θεοῖς, ἀπελογήσατο λέγων· Οὐ θαμαστόν, εἰ μὴ ἔδυσα τοῖς θεοῖς, οὐδὲ γὰρ χρῆζειν αὐτοὺς τῶν παρὰ τῶν ἀνθρώπων θυσιῶν ἐνόμιζον.
- (12) Πίνδαρον τὸν ποιητὴν οἱ Ἀθηναῖοι ἐνὸς μόνου ῥήματος ἕνεκα ἐθαύμαζον, διότι τὸ ἄστυ αὐτῶν ὠνόμασεν ἕρεισμα τῆς Ἑλλάδος.
- (13) Ἀγησίλαος διὰ τὸ φιλόπονος εἶναι πᾶν μὲν τὸ παρὸν ἠδέως ἔπιπε, πᾶν δὲ τὸ συντυχὸν ἠδέως ἥσθιεν, εἰς δὲ τὸ ἀσμένως κοιμηθῆναι πᾶς τόπος αὐτῷ ἱκανὸς ἦν.
- (14) Οἱ Ἕλληες μάλᾳ ἠθύμουν φοβούμενοι μὴ οὐκ ἔχοιεν τὰ ἐπιτήδεια.
- (15) Οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Ἰωνίαν ὡς οὐχ ἱκανῆς οὔσης τῆς Ἀττικῆς ἀποικίας ἐξέπεμψαν.

- (16) Ἀριοῦιστος ἄτε φοβούμενος, μὴ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐπιβουλεύοιτο, ἀπήγγειλε Καίσαρα μὴ ἤκειν ἔχοντα πεζούς.
- (17) Ἀγησίλαος ἀγγελθέντων, ὅτι ἐν τῇ Κορίνθῳ μάχῃ μύριοι τῶν πολεμίων ἀπέθανον, οὐκ ἐφήσθη, ἀλλ' εἶπε· φεῦ τῆς Ἑλλάδος, ἐπεὶ οἱ νῦν τεθνεῶτες ζῶντες ἱκανοὶ ἂν ἦσαν πάντας τους βαρβάρους μαχόμενοι νικᾶν.

Větné konstrukce

- vedlejší věty se spojkami: *ἵνα* (μή), *ὥς* (μή), *ὅπως* (μή), nebo prosté *μή*
- způsob: v závislosti na čase věty řídicí: po hlavním čase konjunktiv, po čase vedlejším optativ (po spojkách *ὥς* a *ὅπως* může stát i konj. s *ἄν*), k vyjádření ireality slouží příslušná konstrukce podmínková (někdy bez *ἄν*)

Κύνας τρέφομεν, ἵνα τὰς οἰκίας φυλάττωσιν.

Παρακαλῶ ἰατρόν, ὅπως ὁ οἰκέτης διασωθῆ.

Ἄπῃσαν τὴν ταχίστην, μή τις ἐπίδεισις γένοιτο τοῖς καταλελειμμένοις.

Ἄκουσον, ὥς ἂν μάθῃς, ὅτι οὐκ ἂν δικαίως ἐμοὶ ἀπιστοῖς.

Polovětné konstrukce

- participium spojitě (vyhradně ptc. futura) často s partikulí *ὥς*

Ὁ βάρβαρος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἦλθε δουλωσόμενος.

Ἐπεμψα ἐκεῖνον εἰς ἄστν πευσόμενον περὶ τοῦ ἀδελφοῦ.

Οἱ Ἀθηναῖοι παρασκευάζοντο ὥς πολεμήσοντες.

- infinitiv: prostý; se členem po předložkách *ἐπὶ* + dat., *ὑπέρ* + gen., *ἐνεκα* (většinou v postpozici) + gen., *πρός* + ak.; příp. substantivizovaný infinitiv v genitivu

Τὸ ἦμισυ τοῦ στρατεύματος κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον.

Ἐπεμψαν αὐτοὺς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπιθεῖν τὰ πράγματα.

Δαρείος τοῦ τὴν ὁδὸν ὥς τάχιστα διελθεῖν ἐνεκα τοῦ ἀσθενούντος κατέλιπεν.

Κάθηται ὁ δικαστὴς ἐπὶ τῷ κρίνειν τὰ δίκαια.

Ἐτοιμοὶ εἰσιν ὅτιοῦν πάσχειν ὑπὲρ τοῦ μὴ ποιεῖν τὸ προσταττόμενον.

Ἐτειχίσθη ἡ νῆσος τοῦ μὴ ληστὰς κακουργεῖν τὴν Εὐβοίαν.

- (1) Ἀριστείδης διώκων ἐχθρὸν ἐν δικαστηρίῳ, τῶν δικαστῶν μετὰ τὴν κατηγορίαν οὐ βουλομένων ἀκούειν του κινδυνεύοντος, ἀλλὰ κελευόντων εὐθὺς ψηφίσασθαι, τῆς ἕδρας ἀναπηδήσας τῷ κρινομένῳ συνικέτευεν, ὅπως ἀκούσειαν ἐκείνου.
- (2) Ἡμεῖς οἱ Πλαταιεῖς ἤκομεν παρ' ὑμᾶς ὥς ἀμυνοῦντες ἀνὰ κράτος καὶ τὰ μέγιστα βλάψοντες τοὺς καταστρέψεσθαι ὑμᾶς μέλλοντας.
- (3) Οἱ ἐν Αἰδου δικασταὶ τοὺς πονηροὺς ἔπεμπον εἰς τὸν τῶν ἀσεβῶν χῶρον (ὥς) κατὰ λόγον τῆς ἀδικίας κολασθησομένων.
- (4) Βασιλεὺς αἰρεῖται οὐκ ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ καλῶς ἐπιμελεῖσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ καλῶς ἄρχειν τῶν ἐλομένων.
- (5) Οἱ Ἕλληνες παιανίσαντες δρόμῳ ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· οἱ δ' οὐκ ἐδέξαντο· οὐ γὰρ ἱκανῶς ὠπλισμένοι ἦσαν πρὸς τὸ εἰς χεῖρας δέχεσθαι.
- (6) Περικλῆς ἠρέθη λέγειν ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσιν.
- (7) Αὐτίκα τεθναίην, ἵνα μὴ ἐνθάδε μένω καταγέλαστος.
- (8) Διανοεῖται λῦσαι τὴν γέφυραν Τισσαφέρνης, ὥς μὴ διαβῆτε, ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀποληφθῆτε.
- (9) Ἐκ ταύτης ὁ ἄρχων χώρας τοῖς Ἕλλησιν ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως ἄγοι αὐτούς.
- (10) Εἰ γὰρ ὠφελον οἰοῖτε εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵνα οἰοῖτε ἦσαν αὐ καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα.
- (11) Κελεύει σε Ἀστυάγης τὸ παιδίον τοῦτο λαβόντα θεῖναι εἰς τὸ ἐρημότατον τῶν ὄρων, ὅπως ἂν τάχιστα διαφθαρεῖ.

- spojky: ὥστε, ὡς
- zápornky: οὐ (účinek reálný), μή (účinek myšlený, možný, nereálný)

Větné konstrukce

- vedlejší věta s prostým indikativem jen pro vyjádření účinku skutečně vyvolaný, příp. s indikativem s ἄν nebo optativem s ἄν (podmínková konstrukce ireálná nebo potenciální) pro účinek neuskutečnitelný nebo pouze možný

Ἐπιπίπτει χιῶν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρυψε καὶ τοὺς ἀνθρώπους.

Πλοῖα ὑμῖν πάρεστι, ὥστε ὅπη ἂν βούλησθε, ἐξαίφνης ἂν ἐπιπέσοιτε.

Polovětné konstrukce

- infinitiv jak pro účinek reálný, tak pro účinek pouze zamýšlený (význam účelové věty), možný, nebo nereálný (při použití komparativu se spojkou ἢ)

Δέκιμος Βροῦτος ἐπιστεύετο ὑπὸ Καίσαρος, ὥστε καὶ δεῦτερος ὑπ' αὐτοῦ κληρονόμος γέγραφεταί.

Ἔχω τριήρεις, ὥστε ἐλεῖν τὸ ἐκείνον πλοῖον.

Πᾶν ποιῶσιν ὥστε δίκην μὴ δίδοναι.

Βραχύτερα ἠκόντιζον ἢ ὡς ἐξικνεῖσθαι ἡμῶν.

- (1) Οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰς τοῦτο ἀπληστίας ἦλθον, ὥστε οὐκ ἐξήρκεσεν αὐτοῖς ἔχειν τὴν κατὰ γῆν ἀρχήν.
- (2) Ὁ τύραννος οὕτως ὠργίσθη, ὥστε οὐκ ἐπέισθη.
- (3) Πολλὴ ὀμίχλη ἐστίν, ὥστε οἱ πολέμιοι προσερχόμενοι οὐκ ἂν κατοφθεῖεν.
- (4) Ὁ Ἄτλας τὸ ὄρος οὕτως ὑψηλός ἐστιν, ὥστε ἐλέγετο ταῖς κορυφαῖς ψαύειν τοῦ οὐρανοῦ.
- (5) Κῦρος οὕτω φιλότιμος ἦν, ὥστε πάντα μὲν πόνον ἀνατλήναι, πάντα δὲ κίνδυνον ὑπομεῖναι τοῦ ἐπαινεῖσθαι ἕνεκα.
- (6) Ζεὺς ὕσας ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ τὰ πλεῖστα μέρη τῆς Ἑλλάδος κατέκλυσεν· ὥστε διεφθάρησαν πάντες οἱ ἄνθρωποι χωρὶς ὀλίγων τινῶν, οἳ κατέφυγον εἰς τὰ πλησίον ὑψηλὰ ὄρη.
- (7) Περικλῆς πρὸς Κίμωνά διενείματο τὴν δύναμιν, ὥστε αὐτὸς μὲν ἄρχειν ἐν ἄστει, τὸν δὲ πληρώσαντα τὰς τριήρεις τοῖς βαρβάροις πολεμεῖν.
- (8) Βρασίδης ἐκάθητο ἐπὶ λόφῳ τινί, ἐνθεν πάντα κατεφαίνετο, ὥστε Κλέων οὐκ ἂν ἔλαθεν αὐτόθεν ὀρμώμενος τῷ στρατῷ.
- (9) Παυσανίας εἰς τοσοῦτο προέβη παρανοίας, ὅσον τὴν Ἑλλάδα διανοηθῆναι τοῖς πολεμίοις, οὓς αὐτὸς ἐνίκησε, προδοῦναι.
- (10) Οἱ θεοὶ τῇ ψυχῇ σώμα δεδώκασιν, ὥστε τῇ ψυχῇ τὸ σῶμα ὑπηρετεῖν.

Větné konstrukce

- vedlejší věta se spojkou *εἰ*, resp. *καὶ εἰ* (zápor *μὴ*) a prostým indikativem jakéhokoliv času (podmínka reálná, příp. ireálná, jedná-li se o minulé časy a podmínkové záněti naznačuje irealitu — ind. minulých časů s *ἄν*), optativem (podmínka potenciální) nebo konjunktivem s *ἄν* (podmínka očekávaná)

Εἰ (μὴ) τοῦτο λέγεις, (οὐκ) ἁμαρτάνεις.

Εἰ τοῦτο ἔλεγες, ἡμάρτανες ἄν.

Εἰ τοῦτο λέγοις, ἁμαρτάνοις ἄν.

Ἐὰν τοῦτο λέγῃς, ἁμαρτήσῃ.

Polovětné konstrukce

- participium spojitě i nespojitě (přípustkové konstrukce jsou někdy doplněny spojkou *καίπερ*)

Τοῦτο λέγων ἁμαρτάνεις/ἡμάρτανες ἄν/ἁμαρτάνοις ἄν/ἁμαρτήσῃ.

Οὐκ ἂν ἦλθον δεῦρο ὑμῶν μὴ καλεουσάντων.

Ἀποπλεῖ οἴκαδε καίπερ μέσου χειμῶνος ὄντος.

- (1) Ἀγησίλαος ἀποδνήσκων τοὺς φίλους ἐκέλευσεν εἰκόνα αὐτοῦ μὴ ποιήσασθαι· εἰ γὰρ τι κάλον, ἔφη, ἔργον πεποίηκα, τοῦτο μνημεῖόν ἐστι, εἰ δὲ μὴ, οὐδ' οἱ ἀνδριάντες.
- (2) Ἐὰν μὲν μυῖα ἢ κώνωψ εἰς ἀράχνιον ἐμπέσῃ, κατέχεται, ἐὰν δὲ σφήξ ἢ μέλιττα, διαρρήξασα ἀποπέπεται.
- (3) Παρεσκευάσμεθα, ἐὰν μὲν τις εὖ ποιῇ, ἀντευποιεῖν, εἰ δὲ μὴ, ἀλέξασθαι.
- (4) Πῶς ἂν πορευθεῖσαν οἱ στρατιῶται, εἰ μὴ τεταγμένοι κωλύσειαν ἀλλήλους, ὁ μὲν βαδίζων τὸν τρέχοντα, ὁ δὲ τρέχων τὸν ἐστηκότα, ἢ δὲ ἄμαξα τὸν ἵππεα, ὁ δὲ ὄνος τὴν ἄμαξαν, ὁ δὲ σκευόφορος τὸν ὀπλίτην; εἰ δὲ καὶ μάχεσθαι δεοί, πῶς ἂν οὕτως ἔχοντες μαχέσαιντο;
- (5) Διογένης ὁ Σινοπεὺς καίπερ πενέστατος ὦν τὸν βίον ἔζη, ὃν ἠγεῖτο εὐδαιμονέστατον, καὶ οὐκ ἂν ἠλλάξατο τὸν τῶν Περσῶν τε καὶ Μήδων πλοῦτον ἀντὶ τῆς ἑαυτοῦ πενίας.
- (6) Γέλων τοῖς Ἑλλήσιν ἐπὶ Πέρσας ἐβοήθησεν ἄν, εἰ μὴ Τήριλλος, τύραννος ὦν Ἰμέρας, ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον τοῦτον τριάκοντα μυριάδας Φοινίκων τε καὶ Λιβύων καὶ ἄλλων ἐθνῶν ἐπὶ τὴν Σικελίαν συνέλεξεν.
- (7) Χρημάτων ἔνεκα μηδένα θεῶν ὁμόσης, μηδ' ἂν εὐορκεῖν μέλλῃς.
- (8) Οὕτως ἄριστα χρήσει τοῖς φίλοις, ἐὰν μὴ περιμένης τὰς παρ' ἐκείνων δεήσεις, ἀλλ' αὐτεπάγγελτος αὐτοῖς ἐν τοῖς καιροῖς βοηθῆς.
- (9) Εἰ τὸ συνεχῶς καὶ πολλὰ καὶ ταχὺ λαλεῖν τοῦ εὖ φρονεῖν ἦν, αἱ χελιδόνες σωφρονέστεραι ἂν ἐλέγοντο ἡμῶν.
- (10) Θεοῦ θέλοντος κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλείους.
- (11) Ἑλληνες ὄντες βαρβάρους δουλεύσομεν;
- (12) Ἀποπλεῖ οἴκαδε καίπερ μέσου χειμῶνος ὄντος.
- (13) Σέλευκος ἔλεγεν, εἰ οἱ πολλοὶ τὴν βασιλείαν γνοίεν ὡς πολλὰς φροντίδας καὶ πόνους καὶ ἀσχολίας ἔχει καὶ ὡς ἐργῶδές ἐστι μόνον τὸ γράφειν καὶ ἀναγιγνώσκειν τοσαύτας ἐπιστολάς, οὐκ ἂν ἐλέσθαι (αὐτοῦς) διάδημα ἐρριμμένον.
- (14) Εἰκότως ἂν τις φαίη, εἰ μὴ Πάρις ἤρπασεν Ἑλένην, τὸν τῶν Ἑλλήνων καὶ Τρώων πόλεμον οὐκ ἂν γενέσθαι.
- (15) Εἴ τινα ὑμῶν λήψομαι ἐν τῇ θαλάττῃ, καταδύσω.
- (16) Ἦν εἰρήνης δοκῆτε δεῖσθαι, ἄνευ ὀπλων ἦκατε.
- (17) Οὐδέ, ἂν πολλαὶ γέφυραι ὦσιν, ἔχοιμεν ἄν, ὅποι σωθῶμεν.
- (18) Δεῖξαιμι ἂν ταῦτα, εἰ μοί τινα βούλεσθε συμπέμψαι.

- (19) Ἐπεὶ οἱ βάρβαροι δῆλοι ἦσαν οὐκ ἂν παυόμενοι θρασέως καὶ πολεμικῶς ἔχοντες, εἰ μὴ νικηθεῖεν μάχην κυρίαν, Ἰέρων στρατεύσας οὕτω διέφερε μαχόμενος, ὥστε ἐπανελθῶν εἰς τὰς Συρακούσας ὑπὸ πάντων προσηγορεύθη βασιλεύς.

A. Časově orientující

- časově zařazují děj vedlejší věty vzhledem k ději věty hlavní (odpovídají na otázku kdy?), vyjadřují předčasnost (1A), současnost (2A), popř. následnost (3A) děje věty vedlejší vzhledem k ději věty hlavní.
- spojky v češtině: bezpříznaková *když* (kromě následnosti);
 - (1A) *poté, co; poté, když;*
 - (2A) *právě když; zatímco; mezitím; kdykoliv; až; jakmile; jen; sotva; kdykoliv;*
 - (3A) *než; dříve, než; ještě než; před tím, než*
- spojky v řečtině: bezpříznakové (kromě následnosti) *ὅτε, ὁπότε, ἤνίκα;*
 - (1A) *ἐπεί, ἐπειδή (τάχιστα), ὥς;*
 - (2A) *ἐν ᾧ;*
 - (3A) *πρὶν*

B. Časově limitující

- časově zařazují děj vedlejší věty vzhledem k ději věty hlavní a ohraničují dobu platnosti děje vyjádřeného větou hlavní (odpovídají na otázky: odkdy?, dokdy?, po jakou dobu?); opět vyjadřují děj předčasný (1B), současný (2B) nebo následný (3B) vzhledem k ději věty hlavní
- spojky v češtině:
 - (1B) *od té doby, co; od té chvíle, co;*
 - (2B) *dokud; pokud; po tu dobu, co; po celou dobu, co;*
 - (3B) *než (s kladným VF); dokud; pokud (obě se záporným VF); až*
- spojky v řečtině:
 - (1B) *ἀφ' οὗ; ἐξ οὗ;*
 - (2B) *ἐξ οὗ; ἐπειδή; ἀφ' οὗ; ἕως; ἔστε; ἄχρι; μέχρι*
 - (3B) *ἕως; ἔστε; ἄχρι; μέχρι; οὐ...πρὶν; οὐ πρότερον...ἢ*

Ἐπεὶ πάντες συνῆλθον, ἐκαθέζοντο. (1A)

Μαρδόnius, ὥς οὐ κατέβαινον οἱ Ἕλληνες, πέμπει ἐς αὐτοὺς πᾶσαν τὴν ἵππον. (1A)

Ἐπειδὴν πάντα ἀκούσητε, κρίνατε. (1A)

Οἱ ἄνθρωποι, ἐν ᾧ ἂν πολεμῶσι, τὸν παρόντα πόλεμον αἰεὶ μέγιστον κρίνουσιν. (2A)

Ἦσαν Δαρεῖω, πρὶν βασιλεύσαι, γεγονότες τρεῖς παῖδες. (3A)

Ὀλίγον πρὶν ἡμᾶς ἀπιέναι μάχη ἐγεγόνει ἐν Ποτιδαίᾳ. (3A)

Ἐξ οὗ φίλος εἶναι προσποιεῖται Φίλιππος, ἐκ τούτου ὑμᾶς ἐξηπάτηκεν. (1B)

Κλέαρχος ἐπολέμει τοῖς Θραξί, μέχρι Κῦρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος. (2B)

Συέννεσις οὐκ ἤθελεν ἐλθεῖν, πρὶν ἢ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισεν. (3B)

Μὴ ἀπέλθητε, πρὶν ἂν ἀκούσητε τὸ πρᾶγμα. (3B)

Περμένετε, ἔστ' ἂν ἐγὼ ἔλθω. (3B)

Větné konstrukce

- vedlejší věta vyjadřující opakování se spojkami *ὅτε, ὁπότε* a konj. *σ ἂν* (po hlavním čase ve větě hlavní), resp. opt. (po vedlejší čase)

Τότε ὁ ἄρχων ἄρχει ἀληθῶς κατὰ δίκην, ὅταν αὐτὸς ἄρχηται ὑπὸ νόμων.

Τῆρης ὁ Θραξ ὁπότε σχολάζοι καὶ μὴ στρατεύοιτο, ἔλεγε τῶν ἵπποκόμων οἴεσθαι μηδὲν διαφέρειν.

- vedlejší věta vyjadřující předčasnost (před dějem věty hlavní) se spojkami *ὅτε, ὁπότε, ἤνίκα, ἐπεί, ἐπειδή, ὥς* s indikativem aoristu nebo impf. vzhledem k dějům minulým a s konj. *σ ἂν* vzhledem k dějům očekávaným nebo všeobecně platným (v hlavní větě tedy futurum nebo přezens)

Ἐπεὶ πάντες συνῆλθον, ἐκαθέζοντο.

Ἐπειδὴν πάντα ἀκούσητε, κρίνατε.

- vedlejší věta vyjadřující současnost (s dějem věty hlavní) se spojku *ἐν ᾧ, ὅτε, ὁπότε, ἥνίκα*
Οἱ ἄνθρωποι, ἐν ᾧ ἂν πολεμῶσι, τὸν παρόντα πόλεμον αἰεὶ μέγιστον κρίνουσιν.

Polovětné konstrukce

- participium spojité

Οἱ Ἕλληνας ἐμάχοντο ἅμα πορευόμενοι.

Ὁ μάρτυς λέγων μεταξύ ἐσιώπησεν

- participium nespojité

Αἰ μέλιται διαφθαρέντος τοῦ βασιλέως διασκεδάννυνται.

- (1) Μετὰ τὴν Ἴσῳ μάχην Ἀλέξανδρος εὐθύς ἀποδυσάμενος τὰ ὄπλα πρὸς τὸ λουῖτρον ἐβάδιζε λέγων Ἵωμεν ἀπολουσόμενοι τὸν ἀπὸ τῆς μάχης ἰδρῶτα.
- (2) Πολλοὶ τῶν νέων ἅμα ἀποτιθέμενοι τὰ παιδικὰ ἱμάτια καὶ τὸ αἰδεῖσθαι καὶ φοβεῖσθαι συναποτίθενται.
- (3) Ἀλέξανδρος εὐθύς βασιλεύσας Στάγειρον, τὴν Ἀριστοτέλους πατρίδα, ἀνωκοδόμησε καθαιρεθεῖσαν ὑπὸ Φιλίππου ἐπὶ τοὺς Θρᾶκας πολεμοῦντος.
- (4) Κικέρων τρία καὶ ἐξήκοντα ἔτη γεγωνῶς κελεύσαντος Ἀντωνίου ἀνηρέθη.
- (5) Τότε ὁ ἄρχων ἄρχει ἀληθῶς κατὰ δίκην, ὅταν αὐτὸς ἄρχηται ὑπὸ τῶν νόμων.
- (6) Τῆρης ὁ Θρᾶξ ὁπότε σχολάζοι καὶ μὴ στρατεύοιτο, ἔλεγε τῶν ἵπποκόμων οἶεσθαι μηδὲν διαφέρειν.
- (7) Δαρείου ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον καὶ Ἑλλάδα στρατεύσεσθαι μέλλοντος, τοῖς παισὶν αὐτοῦ μεγάλη ἐγένετο στάσις περὶ τῆς ἡγεμονίας· ἔδει γὰρ βασιλέα πρὶν στρατεῦσαι κατὰ τὸν Περσικὸν νόμον βασιλέα ἀποδειξαι.
- (8) Ἔως ἂν σώζηται τὸ σκάφος, χρῆ καὶ ναύτην καὶ κυβερνήτην προθύμους εἶναι.
- (9) Μηδεὶς μηδένα ὄλβιον κρινέτω, πρὶν ἂν αὐτὸν εὖ τελευτήσαντα ἴδῃ.
- (10) Λυκοῦργος οὐ πρότερον ἀπέδωκε τῷ πλήθει τοὺς νόμους, πρὶν ἐλθῶν μετὰ τῶν κρατίστων εἰς Δελφοὺς ἐπήρετο τὸν θεόν, εἰ συμφέροι τοῖς Σπαρτιάταις πείθεσθαι τοῖς νόμοις, οἷς αὐτὸς ἔδηκεν.
- (11) Ἐπεὶ διῆλθεν ἐνιαυτός, ἀφ' οὗ Ἀγησίλαος ἐξέπλευσεν εἰς τὴν Ἀσίαν, Λύσανδρος εἰς Σπάρτην ἀπέπλευσεν.
- (12) Ἔως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ ἡ ψυχὴ μετὰ τοιοῦτου κακοῦ συμπεφυρμένη ἦ, οὐ μήποτε τὸ ἀληθὲς κτησώμεθα.

- οὕτω(ς) – ὡς, ὡσπερ, (ὅσος)
τόσον – ὅσον, ὅσω – τοσοῦτω
- ἤ (ὡς)

Větné konstrukce

- indik., potenciální nebo ireálné (ὡς ἄν, ὡς εἰ), iterativní

Polovětné konstrukce

- participium spojitě i nespojitě
- infinitiv bez členu, příp. se členem

Nevětné konstrukce

- srovnání mezi prostými větnými členy

- (1) Νῦν ποίει, ὅπως ἄριστον σοι δοκεῖ εἶναι.
- (2) Ἐκέλευσε τοὺς Ἑλληνας, ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην, οὕτω ταχθῆναι.
- (3) Τὸ πέρας πάντων γίγνεται, ὡς ἂν δαίμων βουληθῆ.
- (4) Ἴεντο, ὡσπερ ἂν δράμοι τις ἐπὶ νίκη.
- (5) Παραπλήσιον οἱ τοιοῦτοι πάσχουσιν, ὡσπερ ἂν εἴ τις ἵππον κτήσαιτο καλὸν κακῶς ἰππεύειν ἐπιστάμενος.
- (6) Οἱ Πέρσαι πρὸς μόνους τοὺς προγόνους συμβαλόντες ὁμοίως διεφθάρησαν, ὡσπερ ἂν εἰ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἐπολέμησαν.
- (7) Ὅσῳ οἱ ἀγῶνες ἀπαιτιώτατοί εἰσιν καὶ ἀπορώτατοι, τοσοῦτω πάντες αὐτοὺς φεύγουσι μάλιστα.
- (8) Σωκράτης ἀπεκρίνατο ὡς ἂν ἀποκρίνοιτο πεπεισμένος μάλιστα πράττειν τὰ δέοντα.
- (9) Πολλοὶ τεθνάναι βούλονται ἢ ζῆν.
- (10) Ἀχιλλεὺς τοῦ κινδύνου κατεφρόνησε παρὰ τὸ αἰσχρὸν τι ὑπομεῖναι.
- (11) Κῦρος οὐκεθ' ὁμοίως λιπαρεῖν ἐδύνατο ὡσπερ παῖς ὢν.
- (12) Ἡμεῖς τοσοῦτοί ἐσμεν, ὅσους σὺ ὄρας.
- (13) Οὐδὲν κρεῖττον ἢ φίλος σαφής.
- (14) Ἄλλο τι ἔδρασας ἢ τὸ κεκελευσμένον.